

NACRX001ZZSO
prvotní identifikátor

Dne: 29.09.2015 Naše značka: NA- 3432-6/03-2015 Vyřizuje/tel.: Kokošková / 974 847 287

Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Berlín, Německo

ÚČEL CESTY: Studijní pobyt v rámci institucionální podpory - Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé

ÚČASTNÍCI CESTY: PhDr. Zdeňka Kokošková, vedoucí 3. oddělení Národního archivu

Doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D. a Mgr. Monika Sedláková, pracovníci 3. oddělení Národního archivu

ZPRÁVU PODÁVÁ: PhDr. Zdeňka Kokošková, Doc. PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D. a Mgr. Monika Sedláková

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Bundesarchiv, Abteilung Deutsches Reich, Finckelsteinallee 63, 12205 Berlin, Německo

TRVÁNÍ CESTY: 13. – 18. 9. 2015

DATUM VYHOTOVENÍ: 29. 9. 2015

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu

podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Služební cestu jsme zahájili v neděli 13. září 2015 v 8.30 hodin v Praze na hlavním nádraží (Z. Kokošková a M. Sedláková) a 8.38 hod. na nádraží v Liberci (J. Pažout). Hranice jsme překročili krátce po 10. hodině, J. Pažout již po 9. hodině. Do vlaku EC 176 Johannes Brahms, který vyjel z Prahy, přistoupil J. Pažout v Drážďanech v 10:45 hod. Do Berlína na nádraží Südkreuz jsme dorazili ve 13.15 hodin.

Celý týden jsme pracovali v Bundesarchivu na Finckensteinallee, kde se nachází oddělení Německé říše spravující archivní dokumenty ústředních říšských úřadů z let 1867/71–1945.

Zpět do České republiky jsme se vraceli v pátek 18. září 2015. V Berlíně na hl. nádraží jsme nastoupili do vlaku EC 379 Carl Maria von Weber, jenž vyjížděl ve 14.44 hod. a do Prahy, hl. nádraží, přijel v 19.25 hod. (přejezd hranic cca 18.00 hod.). J. Pažout přestoupil v Drážďanech do vlaku TLX 5259, který odjel v 17.08 hod. a do Liberce dorazil v 19.20 hod., hranice přešel okolo 19. hod. Návrat všech účastníků cesty proběhl bez potíží.

ČÁST ODBORNÁ:

Při tomto pobytu v Berlíně jsme opět pokračovali ve výzkumu personálních spisů z fondů centrálních říšských úřadů uložených v Bundesarchivu, tentokrát týkajících se osob, které zastávaly v Protektorátu Čechy a Morava v letech 1939–1945 funkci oberlandrátů. Dokumenty jsou podkladovým materiálem pro slovník představitelů okupační správy v Protektorátu Čechy a Morava. Předchozím výzkumem v Národním archivu jsme získali seznam všech osob, jenž vedly postupně jednotlivé OLR v protektorátu (cca 50 osob).

Většina zpracovaných personálních spisů je v současné době v Bundesarchivu zakomponována do vyhledávacího systému Invenio, v němž je možné hledat konkrétní osoby a podle data narození je identifikovat. Tento systém funguje v určité míře i on line, ale pouze ve studovně archivu získá badatel kompletní odkazy k hledané osobě. Pak ještě záleží na právech, která jsou badateli ze strany archivu přidělena na základě studovaného tématu. Invenio odkazuje na archivní fondy přístupné na mikrofilmeh či mikrofiších (Reichskanzlei

der NSDAP, SS-Führerpersonalakten, Sammlung SA mit Sturmabteilungen der NSDAP aj.), které byly zfilmovány v tehdejší americkém Berlin Document Center, ale současně také na personální spisy z fondů Reichsjustizministerium, Reichsinnenministerium a další, jež jsou badateli předkládány v podobě papírového originálu. Vedle systému Invenio je na počítačích ve studovně v současné době dostupná ještě další personální databáze – tzv. Databank, NS-Archiv des MfS (jedná se o spisy shromážděné bývalým východoněmeckým Ministerstvem bezpečnosti), v níž je možné najít odkazy zejména na následující fondy: Reichsinnenministerium, Präsidialkanzlei, Oberreichsanwalt beim Reichsgericht.

Podarilo se nám prostudovat všechny předložené materiály asi k 50 osobám vykonávajícím v letech 1939–1945 funkci oberlandrátů v protektorátu, avšak několik spisů nebylo na místě. Zároveň jsme znovu prověřili dalších cca 250 úředníků protektorátní okupační správy a vypsalí si odkazy na spisy, které se jich týkaly, abychom je mohli porovnat s dosavadním výzkumem.

Zaznamenávali jsme i odkazy na fondy uložené nejen v pobočkách Bundesarchivu ve Freiburgu a v Koblenzi, ale též v dalších německých archivech. Jednalo se zejména o spisy databáze NS-Archiv des MfS, protože materiály shromažďované v 50. letech tímto úřadem byly postupně vráceny do původních registratur, z nichž je východoněmecká státní bezpečnost vyjímalá.

Závěr

V Bundesarchivu jsme provedli zásadní výzkum archívních materiálů k osobám působícím v protektorátu ve funkci oberlandrátů, který bychom v Berlíně rádi ukončili na jaře příštího roku. Plánovaný pobyt bychom věnovali zejména návštěvám Zemského archivu v Berlíně a Braniborského zemského archivu v Postupimi a také návštěvám knihoven.